

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Kül. monostor utca 181. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppellik Alajonánál (Wollzeile 22. sz.) és Haasensteint és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyilttéri cikket sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délelben.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Tulbuzgók ne legyünk

I. Elértük végre legforróbb óhajunkat, melynek teljesülésére évek óta epedve várunk. Urunk Királyunk Apostoli elhivatását követve, bizalmat, lelkesedést árasztott szép hazánkra, és szélesen kiterjedt összes birodalma biztos jövőjének talpkövét letette, midőn alkotmányunkat visszaállította.

Rajtunk már a sor mellőzni mindent, mi a szönyegen levő nagy horderejű kérdések óhajtott megoldását akadályozná.

Az Andrássy miniszterium ki van nevezve, de hogy magát consolidálhassa, erre nyugalom, csend, béke kívánatik, mert hasztalan rejlik egy szépreményű csemetében a természet tenyésztő ereje, ha azt ellenállhatlan viharok megingatják gyökerében, ha a megfogalmásra kíváncsi nyugalmat, zordon idők megheiusítják.

A siker biztosítására mulhatlanul szükséges, hogy honunk minden polgára kötelességét teljesítse.

Az Andrássy miniszteriumnak kötelessége szem előtt tartani:

hogy honunk szebb jövője, összes birodalmunk fölvirágzásával elválhatlan szoros kapcsolatban áll. Elődeink ez alapmeggyőződése in integrum restituálva van;

hogy miniszteriumunk az alkotmányosság sziklájára van alapítva, honnan ha elmozdították, sulygyent vesztve sirba dől;

hogy honunk különböző ajku fiai mindnyájan igénybe veszik az alkotmányos élet javadalmait;

hogy az egyes nemzetek vagy személyek üldözésének boszu-politikája célra nem vezet;

hogy újjászülött alkotmányos éltünknek többet árthat a vakbuzgalom — méltánytalan, idő előtti és helyén kívüli követeléseivel — mint a nyílt ellenség, kitől mindenki őrizkedik, kit senki nem kímél.

Nehéz az Andrássy miniszterium állása, könnyű a miénk, ha változott helyzetünket elfoglaltanul fogjuk fel, mert azon idő alatt, míg miniszteriumunk cristalisatiojának processusa lejár, a mi helyünk a negativitás terén van kijelölve.

Elhivatásunk e tekintetben nem más, mint az e végre szükséges csendet és nyugalmat meg nem zavarni, mint miniszteriumunk eljárásait nem akadályozni.

Majd eljövend az interpellációknak, re-criminációknak ideje is, csak várjuk be az időt annak teljességében, csak ne legyünk tulbuzgók, ne akarjunk mindnyájan miniszteri szerepet játszani. Okos, avatott emberek, kipróbált honfiak állnak kormányunkon, s melléjük rendelte a providentia hazánk bölcs fiát. Adjunk nekik időt és nyugalmat, hogy legelső miniszteriumunk gyökeret verhessen.

Nekünk, kik oly szerencsésnek vagyunk, hogy a miniszterek közé be nem soroztatunk, kötelességünk:

1. Az Andrássy miniszterium ellen mindaddig föl nem lépni — ha egyes eljárásai-val meglegedve nem is lennénk — míg annak loyale törekvése és életrevalósága felől kétségbe nem kellene esnünk.

2. Ez iránti ítéletünket említett consolidatio korszakának lejártáig elnapolni.

3. Miniszteriumunktól igen sokat — jelesen számtalan sérelmeinknek rögtöni orvoslását — nem várni, mert a gordiusi bogot kettévágni könnyű, kibontani bajos; de azt sem teheti meg miniszteriumunk mindig, mit megtenni képes lenne. A német közmondás szerint „es ginge wohl, aber es geht doch nicht.“ Ily dolgok nálunk is léteznek.

Igen sokat ne várjunk, mert a Gondviselés nem adott minisztereknek kezébe varázs-vezzsőt, melylyel — mint Mózes a forrást — áldozat nélkül pénzt, ujoncz nélkül hadsereget, bélyeg-szesz-s más nyomasztó adómentességet, rögtöni kölcsönös kibékülést, esőt, napfényt, s más üdvös dolgokat idézhessen perc alatt elő.

Minden követelésnek eleget tenni nem lehet, másnak életbeleptetésére idő kell, és a népvezetők közreműködése nélkül miniszteriumunk elhivatásának eleget általában nem is tehet.

4. Kötelességünk magunknak tiszta fogalmat szerezni a felől, hogy a politikai pártok helyzete merőben megváltozott.

Eddigelő az oppositio, politikai egünkön nagy szerepet vitt, most az ellenzéknek legnagyobb része emaga ellen opponálna, ha az Andrássy-miniszteriumat megtámadná, in propria saeviret viscera.

Alkotmányos élet ellenzék nélkül képzelnem nem lehet, mi jövőben be fog — és annak be is kell — következni.

De igen óhajtandó lenne, hogy az oppositio emberei, valamint azok, kik királyi-abbak a királynál; az átalakulás korszakában tevékenységüket a minimumra leszállítsák, hogy míg miniszteriumunk gyökeret ver, ne legyen hazánkban se fehér, se verestollas, se tollatlan, hanem mindnyájan fogjanak kezét annak gyámolítására, mi szilárd tenné jövőre miniszteri rendszerünket.

Hiszzen hazánk szent földé nem versenytér, nem arról van szó: kinek volt igaza, kié a dicsőség, ki mellett nyilatkozott a többség, kinek teljesül jövőndölése; hanem az a kérdés, támogassuk-e az Andrássy-miniszteriumat, mely meggyőződésünk szerint jogosan elmondhatná magáról — ha a szerénység engedné — „après moi le déluge“, vagy hazánk dicsőségére megbuktassuk azt, azon elvet követve, hogy mentől rosszabbul állunk, annál jobban vagyunk.

Vannak, kik minisztereink előleges eljárásaitól több sikert vártak, de egy sincs, ki a koronkint elmerült miniszteriumok közül bármelyiket, helyébe visszakivánná varázsolni, egy sincs, ki az Andrássy-miniszterium megbuktatására nézve a felelet terhét nyíltan magára merné venni.

5. Kötelességünk miniszteriumunk állását ok nélküli tüntetések által nem nehezíteni.

Két loyale indoka lehet a tüntetéseknek, hogy a közérdek előmozdítása végett valamely eredményt életbe léptessünk, vagy hálnak és örömlüket kifejezzük.

Elsőre — jelen körülmények közt — szükség nincs, mert apostoli Királyunk alkotmányunkat helyreállította.

Hogy eziránti hálánkat világítás, zászlók kiütése és más örömyilvánítások által kifejeztük; ez maga rendjén történt miáltal legőszintébb hódolatunkat tettük le a trón zsámolyára.

Miután eziránti kötelességünknek eleget tettünk; igen óhajtandó, hogy a tüntetések kora legalább egyidőre megszűnjék, mert a tüntetések a jókedvet fölvilanyozzák, a jókedv s öröm — mint a bor — mórort okoz, mely gyakran kihágásokra vezet, és az ember nem egyszer áldozza fel vigkedvének mórarában perc alatt öntudatlanul azt, mit a józanság a nyomor gyászos éveiben kívívni képes vala.

Szükséges általában, hogy a nép, mely a reá nehezült időket oly nemesen tudta elviselni; magát az öröm rohama által méltatlanságokra, kihágásokra elragadtatni ne engedje.

Pest, márczius 3. 1867.

(D.) A tegnap délelőtti tárgyalást, igen szépen, fontosnak és jellemzőnek tartom. A jobb és baloldal tökéletesen egyesült azon polgári tartozás felfogásában, mely az absolutismus e bagyományának, a mostani adó rendszernek fentartását követeli addig, míg a miniszteriumnak ideje lesz új adórendszert s ennek alapján a jövő évi budgetet elkészíteni.

Nagyon kár volt, hogy e kérdésben a szélső bal fiai egy oly indítványt nyújtottak fel, melyet jobban nem jellemezhetek itt, mintha megemlítem, hogy egyik, a pénzviszonyokban, kereskedelemben s államgazdaságban jártas követünkön gr. V. S., a midőn ezen államkölcson iránti indítványt felolvastattott, annyira erőt vett a nevetés, hogy alig tudta magát lecsitítani. Minő eszmé! tíz havi adószüntetés s az adó által pótoló összegnek kölcsön általi fűdözése, mintha aztán e kölcsönt a nagy harang, nem pedig a nép fizetné vissza.

A mennyire örvendhetünk az államéletnek a viszonyok mérvéhez képesti magasabb kötelességei ez összhangzó felfogásán, annyira kellemetlenül hatott reánk a delutáni ülés eseménye, a mely valószínűleg a két szabadelvű párt közt újabb eltávolodást idézett elő.

A 48 ezer ujoncz megszavazása iránti miniszteri propositióban Ghicz egy módosítást tett, melyet indokolása még inkább illusztrált; a módosítás-

ban a miniszteriumra nézve fő praejudicium az volt, mert a módosító a bizottmány feladatául annak megvizsgálását akarta tenni, ha van-e valamely rögtön fenyegető veszély, a mely az ujoncz gyors megszavazásának szükségességét igényelné? ambar hivatkozásából, melyeket az utóbbi ujoncz megszavazások korszakaira nézve tett, a mikor szintén valamely imminens veszély nem volt, mind a mellett az ujoncz-szavazás kifogástalanul megtörtént; lehetett azt következtetni, hogy ha a bizottmány nem találta volna éppen határainkon a muszkákat vagy poroszokat, mind a mellett a baloldal is nem ellenezte volna az ujonczok megszavazását.

E módosítás azonban oly okot követelt, mely, hála égnek, nincsen a helyzetben, amde ha e módosítványt indokálva együtt a többség elfogadja, akkor az ujoncz-szavazásának elhalasztását követelhetnék volna.

Már pedig a mostani hadviselési rendszerrel nem akkor állítják ki a fegyverest; mikor nyakunkon az ellen, sőt ha jól kiállított fegyveres erő áll készen, az ellenség nem merészel oly könnyen támadást kezdeni.

A villámháritót nem akkor állítjuk a házra, a mikor éppen itt le a menykő, hanem felállítjuk, hogy ha leütne, veszélytelenül váljék.

Az ujoncz megszavazásának kötelessége tehát nemcsak a nyakunkon levő veszély esetében illeti a törvényhozást, de illeti mindig, hogy az ország és birodalom védelmére kész hadsereg álljon résen.

A veszély meg van, mert a villámok egész Európában menydörögnek, az olasz 500,000, a porosz, francia, orosz több mint millió fegyveres fölött rendelkeznek, szomszédaink roppant hadi készletlődséi közt nem eléggé fenyegető veszély az, a mit mindnyájan tudunk, hogy a királyi s császári hadsereg a legutóbbi hadjáratban csaknem megtizedeltetett, mikor a szomszéd hatalmasságok száz ezreket szőlitanak fegyverbe, mi kételkedhetünk-e a tisztek megszavazásában?

Igen természetes, hogy ez elkerülhetlen szük-segesség teljesítésekor a többség nem fogadhatott el oly módosítványt, mely az ujoncz-szavazás igazolásául oly indokolást követel, a mely hála égnek a perczeknek még békés helyzete által nem való-sítható; de hogy a hadseregben nagy hézag van, az tény, s hogy az európai nagy fegyveres készletlődséi közt a monarchia tekintélyét egy össze-marengolt s ki nem egészített hadsereg fenn nem tarthatná, ezt szintén bárki beláthatja, s midőn a honvéd miniszter oly indokolás ellen ovakodott, mely türgylül szolgálja a szükséges erő megszavazásának hosszabb halogatására, akkor csak azt tette, a minél más teendője csak az lehetett volna, hogy tárczáját tegye le, s a provisorium és absolutismus hatalma alá ejtsék újból a hazát.

E miatt a többség természetesen a bizottmányt a miniszterialis ajánlat értelmében küldötte ki, mely miatt a szélső bal hallható szavakkal, a bal nagy része tacite visszavonult a bizottmány választásától.

Ugy hallom, hogy e kérdésben a passiv politikát fogják továbbra is követni. Igaz, hogy lesznek — mert ott a többség — a kik a sültgesztenyét körmeikkel kikaparandják, hanem a nemzet alkotmányos fellépte általi erősbülésnek egész Európa előtti kifejezésére nézve kíváncsok lett volna egy általános egyetértés az erő megajánlásában.

Hallom, hogy a pártok között e szakadás még itt sem állapodik meg, a 65 ös bizottmány munkálata ellen a baloldal ellenjavaslatot készített, s ha azt a jobb el nem fogadja, ő szintén a passiv tétlenségbe vonuland. Azaz a kisebbség azt követeli, hogy a többség ismerje el törvénynek, a mit ő akar, de kinyilatkoztatja, hogy ő nem ismerendi el teljességgel azt, a mit a többség akar.

Ezen felfogáshoz 18 év óta meglehetősen hozzászoktunk, igen sok kisebbséget ismerünk már, a mely csak úgy tartá érvényesnek a törvényt, ha ő hozhatja azt, és a többség elfogadja.

Ha ezen szándok való volna, parlamentarizmus életünk nem a capacitatio, nem is a pártok közötti kiegyezkedés, hanem a positiv és negativ elemek merev ellenhatása közt folya, s igen megnehezítené különben is annyi válságnak kitett kibontakozásunkat; de épp ezért azt hiszem, hogy a fenn jellemzett intentio csak közsa hírek réme; azon hazafias simulékonyaság, mely a tegnap délelőtti ülés oly fontos kérdésében a baloldalt jellemezte, remélem, meg fog maradni továbbra is, s az elválasztó fal a két párt közt nem válna kínai közfállá, és az ellenzék az alkotmányosság és az átmélti idők viszonyaihoz képesti lehetőségek határai közé szorítva oppositioját; nem fog nehéz sziklakat gördíteni azon kormány elébe, a mely hazánkban a

hazafiságban legmegpróbáltabb faiból alakult, a kik évtizedek óta legelőli lebegteték a hazafiság és józan szabadelvűség zászlóit.

Deák Ferencz beszéde az adó tárgyában.

(Alsóház, márczius 2-ki ülésében.)

T. ház! Midőn valamely nagyföntosságu kérdés felett kell vitatkozni, szeretem mindenek előtt tisztába hozni azt, hogy a különböző vélemények megegyeznek-e valamely alapeszmében, mely a vita kiindulási pontjánál szolgálhat, és hogy mi az, miben egyetértenek, mert ha egy közösen elismert igazságból indul ki mindkét fél, könnyebb a vitatkozás s gyakran a kiegyenlítés hamarabb sikerül.

A most fenforgó nagyföntosságu tárgyra nézve, ugy látom, ismeri mindenki azon igazságot, hogy a közadók csak ugy, és csak addig törvényesek, ha és a meddig azokat az országgyűlés megajánlotta, hogy továbbá, helyzetünkben az adórendszert megállapítani, s rendes költségvetést készíteni hosszabb időt veend igénybe, végre, hogy az állam kormányzatát költség nélkül egyáltalában folytatni nem lehet.

Miután ezek azon igazságok, melyeket valamennyien egyiránt vallunk és elismertünk, azokból kell kiindulni a vélemények eltérő pontjainak megítélésében.

Ha költség nélkül az államot kormányozni nem lehet, kormányozni pedig kell, kötelességünk gondoskodni, hogy a szükséges költséget előteremtjük. Ha az eddigi adók, mert nem az országgyűlés által voltak ajánlva, nem törvényesek, következve alkotmányunk szerint joggal be sem hajthatók: intézkednünk kell, hogy e hiányon is segítve legyen. Kétféle javaslat fekszik előttünk e részben. Egyik a felelős miniszterium javaslata, melyben felhatalmazást kér, hogy addig is, míg egy adórendszer állapíthatatik meg, egy új költségvetés terjesztethetik a ház elébe, s annak folytán a ház az adót megszavazhatja, hatalmaztassék fel a felelős miniszterium az eddigi adóknak ezen év végeig leendő beszedésére és a kitűzött czélokra leendő fordítására. A másik azon javaslat, melyet Madarász képviselő ur és elvtársai adtak elő, és mely abból áll, hogy a most folyamatban levő minden adók, minthogy nem törvényesen voltak ajánlva, azonnal szűnjének meg, az ország lakossága sem közvetett, sem közvetlen adókat ezen év folytán ne fizessen, hanem az állam minden költségei kölcsönvett pénzből fedeztessenek. Madarász képviselő ur a miniszterium javaslata ellen azt hozza fel, hogy az eddigi adók alkotmányellenesek és törvénytelenek. Ez kétséget nem szenved; de ha az országgyűlés ideiglenesen megszavazza azokat, azon időre, meddig e megszavazás terjed, nem lesznek többé alkotmányellenesek s törvénytelenek. Kérdezem van-e joga az országgyűlésnek az adót megszavazni? Erre, ugy hiszem, csak egy lehet a felelet, mert az országgyűlésnek e jogát senki nem tagadja. Eppen azért akarja a miniszterium az országgyűlésnek előszavazási jogát igénybe venni, hogy kénytelen ne legyen vagy törvénytelen adókat hajtani be, mit tennie szabad nem volna, vagy jövedelem hiányában a kormányzat folyamát megakasztani. Az tehát, hogy az eddigi adók nem alkotmányosok, nem szól a miniszteri előterjesztés ellen, mert hiszen a miniszterium is azt akarja, hogy azon adók, melyek nélkül kormányozni nem lehet, még ideiglenesen is alkotmányosak és törvényesek legyenek.

A másik tekintet, melyet Madarász képviselő ur kiemelt, s melyet minden adóajánlásnál meg kell fontolni, az, hogy az eddigi törvénytelen adók mennyiségre nézve föltöte sulyosak, minőségére nézve helytelenek, károsak s gyűlöletesek, és azok behajtási módja az adózó nép tetemes elnyomásával jár. Senki nem hozza kétségbe, hogy az eddigi törvénytelen adók mennyiségére nézve csakugyan nagyon sulyosak; lehet, hogy az adózás némely neméhez is sok szó férne; a behajtásnak eddig gyakorlott némely módja pedig sok részben nem helyesbélhető. De mint Tisza Kálmán képviselő barátom megjegyezte, nem is azért vagyunk mi hajlandók a miniszteri előterjesztés szerint az addigi adóknak ideiglenes beszedésére meghatalmazást adni, mert azon adókat megtartani nagyon szeretnők. Egyedül a kénytelenség visz bennünket arra, mert egyébként nem tudjuk a kormányzati költségeket fedezni. Majd ha az adórendszert tárgyaljuk, akkor szólhatunk az adók nemének czélszerűségéről is; de most rögtön ez meg nem történhetik, s ha az adónak valamely nemét megszüntetnők is, nem tudnánk azonnal mást állítani helyébe. A behajtás és kezelés módjára nézve pedig bizton számíthatunk arra,

hogy a magyar felelős minisztérium kormányzata alatt e hiányok, sőt bibák tetemesen enyhültni fognak.

Ha valaki, nem ismerve a helyzetet, egyedül Madarász képviselő ur beszéde után akarna ítéletet hozni, azt kellene binnie, hogy a magyar felelős minisztérium és azok, kik javaslatát pártolják, mindenek előtt arra törekedjenek, hogy a szegény in-séges népnek szájából vegyék ki a kenyeret. De hiszen a minisztérium csak azt akarja, hogy a kormányzást vihesse, melyet pénz nélkül vinni nem lehet, s mi, kik előterjesztvényét pártoljuk, azt akarjuk, hogy a kormányzásra szükséges pénztől gondoskodva legyen. Az adót nem csak inséges nép fizeti, hanem legnagyobb részét fizetik azok, kik, habár nem örömet is, de képeket fizetni, s a felelős kormány nem fogja az éhez szájából ki-venni a kenyeret, ha meghatalmazzuk is az eddigi adók behajtására, mert hiszen előterjesztvényében ki van az mondva, hogy az adóbehajtás az adózók lehető kiméletével történjék. Általában sajtáságos az, hogy Madarász képviselő ur a szegény nép ér-dekére hivatkozva ellenzi az eddigi adók ideigle-nes behajtását, de mivel ő is érzi azon igazságot, hogy az államköltségekről gondoskodni kell, oly módot javasol, mely egyenesen a nép megrontására vezetne. (Hosszas élénk helyeslés.)

Mindenekelőtt megjegyzem, hogy szép sza-vaknak, ékesen szólásnak néha sikerül egy vagy más dolgot még akkor is elhíttetni az emberekkel, ha a dolog nem egészen úgy áll, de Madarász k. ur azt még nem fogja elhíttetni soha senkivel, hogy ő a demokráciának nagyobb barátja, a nép érdekei-nek forróbb védelmezője volna, mint az 1789-diki francia forradalom vezetői (Általános nagy derült-ség.), kik mindent egyedül a nép nevében és a nép jogainak érdekében tettek, és mégis a forradalom kiáltéskor is első gondjuk volt az előbb fenállott adókat ideiglenesen megállapítani és azok rendes befizetését megrendelni; pedig azon adók sem vol-tak előbb a nép által, s alkotmányos uton megál-lapítva. (Élénk tetszés.) Itt még az a körülmény is meg volt a francia forradalom kezdetén, a melyet most nálunk Madarász k. ur megemlít, t. i. az in-ség. Franciaországban szükség, sőt mondhatni éh-ség volt akkor, és a forradalom a fenállott adókat mégis megszavazta, nem azért, hogy az éhez nép sorsát még rosszabbá tegye, mert tudta, hogy a ha-talom-kezelés azokat a lehetőségek kimélni fogja, hanem azért, hogy az állam költségei azoktól vagy azok által, kik az inség által sújtva nem levén, fizetni tudtak, fedeztessenek.

Említettem az imént, hogy a Madarász k. ur által javasolt mód, mely szerint kölcsön által volna fedezendő az államnak minden költsége, éppen a szegény nép érdekeire volna káros s a népnek megrontására vezetne. (Helyeslés.) Elsőbben is azt hozom fel, hogy midőn egy állam újra életre ébred-ve, működését megkezdi, nem nagy tekintélyt, nem sok bizalmat szerez az által, ha legelsőbben is azt mondja ki, hogy az első évben majd csak rovasára akar élni (hosszas derülttség) és minden előforduló költségeit adósságokkal fedezi. Kecségtető lenne ta-lán, sőt csábító némely tapasztalatlanokra, ha kihir-detnék, hogy ezen évben semmiféle adó többé nem létezik. De a ki e lépésnek minden következményeit csak egyszerű józan felfogásával végig tekinti, be fogja látni, hogy a következők sokkal súlyosab-ban és veszélyesebben; ugyanis tekintünk a dolgot gyakorlatilag, ha kimondjuk mint Madarász k. ur akarja, hogy a f. év végéig semmi adót fizetni nem tartozik, s hogy minden közvetett adók egyáltalán-ban megszűnnek, igen természetes, hogy nem csak azok nem fognak fizetni, kikről éppen nem telik, hanem azok sem, kik fizethetnének. Madarász ur javaslata szerint tehát az állam minden szükségei kölcsön által volna fedezendő, a ki csak tá-volról ismeri napjainkban a pénzpiacz állapotát, a ki tudja, hogy minő áron kapott kölcsönt addig is a birodalom, a kinek e viszonyokról legkisebb fo-galma van, az nem kételkedhetik, hogy mi ezen új kölcsönnél 100 ft helyett alig kapnánk többet, mint a legjobb esetben 75 ft. Ne ántsuk magun-kat és ne higgyük azt, hogy kivált kezdetben a mi hiteltünk kiválólag nagy lesz, különösen ha gazda-ságunk megkezdéséhez oly módon járunk el, mint Madarász k. ur javaslá, s kimondjuk, hogy jöve-delmiünk ezen évben nincsen, mert nem akarjuk, hogy a nép fizessen; hanem csináljunk adósságot. (Hosszasan tartó élénk tetszés.) Már ha felvesz-szük, hogy 100 ft helyett csak 75 ft kapunk s mégis 100 ftot kell visszafizetnünk a kapott 75-ért-igen természetes, hogy az állam költségeinek fede-zése, ily kölcsön útján negyedrészszel többé ke-rülne, mint egyébként nyugdíj volna. Ezenkívül a kölcsönvett pénztől kamatot is kell fizetni, és mivel az adósságot nekünk senki el nem engedné, s azt teljes értékben kamattal együtt vissza kell fizetni, ugyanazon adózó népnek, melyet kimélni akarunk, minden 75 ft helyett 100-at kellene fizetni, sőt a kamattal együtt többet, és pedig fizetni kellene azt, a mit most két év alatt fog fizetni, megszorított mennyiségben egyszerre és pedig egy év alatt. (Élénk tetszés.)

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése márcz. 4-kén.

Jegyzőkönyvhitelítés s az időközben beér-kezett irományok bejelentése után, Hollán Ernő fel-olvassa azon bizottság jelentését, mely Szentkirá-

lyi M., Hollán E., Joannovics Gy., Somsich, gróf Bethlen Farkas, Lausay A., Juszt, Horváth Lajos és Trifunecz Pál személyében az unjonezállítás szükségére vonatkozó adatok kitudása végett a mult üléstől kiküldetett.

E jelentést idő rövidsége miatt csak jövő szá-munkban közölhetjük. E jelentésben ki van emelve az általános európai honvédelmi szervezkedés, s hogy ezzel hazánk s a birodalom biztonsága érde-kében lépést kell tartanunk. A miniszterelnöktől nyert felvilágosításokból meggyőződött a bizottság, hogy közvetlen háború veszélyei nem fenyegetnek ugyan, de ő Felsége serei s a magyar seregben is nagy hiányok vannak; ennek pótlására tehát ajánlatik Magyarország és Erdély részéről 48 ezer unjonez megszavazása, mely koronázás utánra nem halasztható, mert korunkban várattalanul támadnak a háborúk, s készen kell állani.

Vályi ugy találja, hogy a bizottság nem in-dokolta a rendkívüli veszélyt, tehát indítványozza, hogy a ház jelentse ki, miképp nem érzi magát jo-gosítva az unjonezozásra meghatalmazást adni.

Ezután még egyszer olvastattott a miniszeri előterjesztvény.

Bobory pártolja Vályi indítványát, Kacs-kovics a miniszteri előterjesztvény mellett szól.

Ragállyi Ferdinánd nem tartván magát fölhatalmazva polgártársairól törvényen kívül ren-delkezni, nem szavaz az előterjesztvényre. Volt idő, mikor 200 ezeret lelkesülten szavaztunk meg, de a magyar minisztérium rendelkezése alá.

Még szóltak Besze (az előterjesztvény mel-lett) Böszyrményi, Halász Boldizsár és Mile-tics Szvetozár stb., utóbbi kiemelve, hogy nem szavaz a miniszteri előterjesztvényre, mert a 48 ezer unjonez osztrák kézben csak a keleti népek elnyomásának eszköze lesz.

Névszerinti szavazásra kerülten: Igennel, vagyis a felhatalmazás mellett sza-vazott 256.

Nemmel, vagyis a felhatalmazás ellen 57.

Jelen nem volt 79. A jelen nem voltak e tul-ságos száma általános visszatasztást keltett.

A főrendiház ülése márcz. 4-kén.

A képviselőház jegyzője, gr. Ráday László áthozván a házának az 1867-diki adóra nézve ki-mondott határozatát, felolvastattott, s b. Vay Miklós indítványozza, hogy az sürgetöleg, még az nap este folytatandó ülésben tárgyalassék, mi elfogad-tattott: ugy szintén Tomesányi indítványára a párisi műkiállításra küldendő tárgyakra nézve hoz-zott alsóházi határozat tárgyalása kitűzetett napi-rendre, s az este 6 órakor (6 órai szünet után) foly-tattott ülésben aztán a közterhekre vonatkozó alsó-házi határozat közakarattal elfogadtattott, ugyszintén a párisi műkiállításra küldendő tárgyakra nézve hozott határozat is.

Marosvásárhely felirata Ö Fel-ségéhez.

Szentséges Császári, Apostoli, Királyi Felség! Legkegyelmesebb Urunk!

Midőn Felséged Magyarország törvényes kép-viselőinek alázatos kérelmekre február 17-ről kelt legkegyelmesebb királyi leiratában, hazánk ősi al-kothmányát helyreállítani s a felelős nemzeti kor-mányt megalakítani kegyeskedett, villany sebességgel rezgő át a közörm a magyar korona egész területét Adriától egész a székely bércek széléig, mert ezen legmagasabb kegyelmi tény által elosz-lattatván az egyeduralmi rendszer fájdalmas emlé-kü fellegei, s behoztatván a keserű kísérletek vérző sebei, szellemi és anyagi fölvirágzásunk haj-nalát látjuk földerülni.

Az alkotmányos szabadság, mely ez ország népeinek ezer éves életünkben vérévé vált, képes csak azokat egyedül boldogítani, föllekesíteni, hogy minden vész és vihar között a trónnak védői, biz-tos támaszai legyenek; kétszeresen fokozza ezen örömlöket az, hogy a legmagasabb királyi szó ál-tal biztosított, alkotmányos szabadság s nemzeti független kormány életbejuttatásával biztosítva lát-juk egyszerűsödő életfeltételünkkel vált, az édes anyahonnai egyesülésünket, melyen érezvén, hogy Felséged jellegje nélkül (egyesített erővel) ma-gunkra elveszhetnénk.

Alattvalói és polgári legmélyebb alázattal ter-jeszük azért hódolatunkat Felséged trónja számo-lyához, nemzeti jellegünkkel kifolyó tántoríthatlan hűséggel nyilatkoztatván ki, miként Felségedért, egész királyi házáért, az alkotmányért, az egyesí-tett édes házáért őseink magasatos példáját követ-ve, életünket, vagyonunkat földalozni mindig ké-szek leendünk, kérvén a Mindenható Istent, miként Felségedet, egész királyi házát, évek hosszú során tartsa meg, virágoztassa föl, hogy nemzedékről nemzedékre élvezhessék azon boldogságot, mit az uralkodókna a kielégített szabad nemzetek szere-tete és ragaszkodása ad.

Legmélyebb alázat és alattvaló tisztelettel örö-kölvén Szentséges Császári és Apostoli Királyi Felségednek legalázatosabb alattvalói:

Marosvásárhely sz. kir. város összes polgár-sága. Fekete József, id. főbíró. Szarvady Lajos, jegyző. Keresztes Sándor, szónok.

Marosvásárhelyt, febr. 27-kén, 1867.

Jelentés

az erdélyi múzeum régiség- és éremtára gyarapo-dásáról az 1866. év folytatában és állapotáról 1866 végén.

Előterjesztve az 1867. február 11-kén tartott köz-gyűlésen.

(Folytatása és vége.)

Szerencsésebb helyzetben, mint a régiségtár van éremtárunk, a melyet bátran tekintélyes gyűj-teménynek mondhatunk, és a mely, ha módunk lesz kimerítő ismertetését közreadni, kétségen kívül ma-gára fogja vonni a tudományos világ figyelmét.

A lefolyt nyáron sikerült a rendezésen kívül a rendszeres leltározást is tökéletesen bevégezni. Ugyanis van szerencsém itt bemutatni két kötet leltárt, a melyek közül az I. kötet ókori érmeink teljes leltárát, a II. kötet a hazai érmeink, a III. és IV. kötet a közép- és újkori külföldi érmeink, az V. a külföldi emlékérmek, a VI-dik a cserére felhasználható feles példányok jegyzékét, a VII-ik kötet végre az egész gyűjtemény és minden egyes ága szerinti létszám-kimutatását foglalja ma-gában.

E leltár ugy van szerkesztve, hogy minden darab érem mellett egy veres betű a szekrényt, egy veres római szám a fiókot és egy hasonló veres arab szám a helyet jelöli, a hol vagy a mu-zeum könyvtárában meglevő érmészeti munkára való hivatkozás, vagy rövid leírattal által félreismer-hetlenné jellemzett illető darab el van helyeztetve, ugy, hogy akárki e leltár segítségével a gyűjtemé-nyünkben meglevő érmei akármelyikét rögtön meg is találhatja.

E leltárak a mult 1866. szeptember végén vol-tak bevégezve és csak véletlen akadályok okozták, hogy a választmányból e végre kiküldött bizottság szabályszerűen még nem vette a leltár szerint számba az egész gyűjteményt és ennelfogva még nem hitelesítette magát a leltárt is.

E leltárakból gyűjteményünk állapotára nézve a következő hiteles adatok tűnnek ki:

a) Múzeumunk megalakulása óta 1866. sept. végéig összesen gyűlt be az éremtár számára 269 darab arany, 11,637 db ezüst, 7573 db réz és 514 db más anyagból készült érem és pénzjegy; ösz-szesen 19,993 darab.

b) E begyűlt darabokból van:

1. a gyűjteményben sorozva 259 db arany, 7250 db ezüst, 4059 db réz és 457 db más anyag-ból készült érem és pénzjegy; összesen 11,975 db.

2. Feles darab külön leltár szerint 2 arany, 1035 ezüst, 603 réz, 6 ón; összesen 1646 darab.

3. Csupán, mint anyag értékesíthető kopott pénz, a többitől elkülönítve 965 ezüst, 308 réz és 46 ón; összesen 1319 darab.

4. 1866. sept. végéig cserében és eladás útján kiment a gyűjteményből 8 darab arany, 2437 db ezüst, 2603 db réz, 5 db ón; összesen 5053 db.

5. 1866 végéig még gyűlt be 2 arany, 37 ezüst, 21 réz-érem és 1 bankó; összesen 61 db arany, mely még nincs besorozva.

c) A gyűjteménybe sorozott 11,975 db követ-kezőleg oszlik el a gyűjtemény egyes ágaira: ha-zai érem van 136 arany, 1471 ezüst, 244 réz, 64 más anyag; osztrák birodalmi 10 a., 1148 e., 195 r., 26 m. a.; németországi 4 a., 927 e., 219 r., 1 m. a.; pyrennei félsziget 1 a., 18 e., 29 r., — m. a.; franciaia 10 a., 78 e., 104 r., 7 m. a.; belgi-umi 4 a., 18 e., 26 r., 1 m. a.; hollandi 6 a., 24 e., 23 r., — m. a.; angol 2 a., 15 e., 41 r., — m. a.; helvétiai 1 a., 162 e., 29 r., — m. a.; olasz 18 a., 224 e., 487 r., 1 m. ar.; új görög — ar., 4 e., 14 r., — m. a.; dán és svéd — a., 21 ez., 23 r., — m. a.; orosz 2 a., 480 e., 169 réz, — m. a.; török 18 a., 167 e., 45 r., 2 m. a.; ázsiai s afrikai 1 a., 6 e., 50 r., 2 m. a.; amerikai 3 a., 26 e., 32 r., — m. a.; külföldi emlékérem 3 ar., 161 e., 318 r., 307 m. a.; ókori, nem római 8 a., 259 e., 211 r., — m. a.; római köztársasági — a., 596 e., 11 r., — m. a.; római császári 9 a., 1391 e., 1500 r., 43 m. a.; kelet római 23 arany, 1 e., 189 r., — m. a.; hamis pénzek — arany, 3 ezüst, 100 réz, 3 más anyag; összesen 259 arany, 7200 ezüst, 4059 réz, 457 más anyag, vagy is: 11,975 darab, mint fennebb.

Ezenkívül van még a fenn kimutatott besoro-zatlan 61 db, az Eszterházy-gyűjtemény 3779 da-rabbal és 1 arany, 73 ezüst, 2 réz; összesen 76 db, a mely 1867. januárius havában gyűlt és még nincs besorozva.

A mi részletesen az 1866-dik év folytatában gyűlt új adományokat illeti, azok összege volt 3 arany, 185 ezüst, 151 réz és 17 más anyagból való érem és pénzjegy; vásárlásból gyűlt 9 arany, 235 ezüst, 50 réz, 3 ón-érem, cserében nyertünk 6 aranyat, 30 ezüstöt, 20 réz-érmet, a melyért ki-ment 1 arany, 44 ezüst, 11 réz- és 1 ón-érem; ezeken kívül a mult tavasszal eladott ezüst pén-zekért kapott ezüst pénzéből 21 db 31 ft értékkel ment át a főpénztárból az éremtára megtérítés kö-telezettsége mellett.

Mint eddig, ugy ez évben is a hazai gyűjte-mény gyarapítása és kiegészítése volt mértékadó a vásárlásoknál és cseréknél.

A leltározás és rendezés teljes bevégezése ne-vezetes mozzanat ugyan éremtárunk történelmében, de a szükséges munkálatoknak ez mégis aránylag

*) Lásd a „Kolosvári Közlöny” 27-dik számát.

csak csekély része; mert még hátra van a régiség-tár leltározása, az Eszterházy-gyűjtemény rendezése és leltározása és végre az éremgyűjtemény tudo-mányos lajstromának megkésztése. Ezzel szemben áll az a körülmény, hogy a roppant sok teendő végrehajtására egyedül magamra vagyok utalva és az utolsó számjegy megírásáig és felragasztásáig mindent magammal kell csinálnom, és e mellett dolgozószoba hiánya miatt, a téli hónapokban ép-pen semmit se lehet a gyűjteményben mozdítani, a nyári időnyben pedig hetenkint két munkanapot vesztek a közlatogatás miatt. Ennelfogva világos, hogy a még hátra levő teendőkkal csak lassan ha-ladhatok, de azért mégis azon leszek, hogy addig is, a mig az egyet képes lesz, ha segítséget nem is, de legalább egy, télen át fűthető dolgozószobát rendelkezésemre adni, a nyári hónapokban kettő-zött szorgalommal és minden perc felhasználásá-val, a mennyire csak lehet, előhaladjak munkámmal. F i n a l y.

Levelezés.

Budán, febr. 16-kán, 1867. — Igen szeretném közleményemet azon kezdeni, hogy: végre vala-hára —; azonban még sok munka van hátra, mig a végeredmény majd előtűnik fog fekdülni. A kö-zéptanodai reformügyről beszélek.

Hazánk jelen átalakulási korszakában sok égető kérdés van, mely mielebbi elintézésre vár; és pedig ezek közt a leg sürgetőbbek egyike éppen a tantügyi reform. Azért megbocsátható, ha — ám-bár teljes elismeréssel vagyok, mondhatom vagyunk, a budapesti tanár-egyletnek ez ügyben való buzgó működése iránt — kissé türelmetlenül várjuk e munkálkodás befejeztetését.

Éppen nem vagyok egy véleményen azokkal, kik, mint a mai egyleti gyűlésen is hallottam, azt mondják: ne siessünk, van még idő. — Igenis, el ne siessük a dolgot; azonban sietünk kell; mert a mai korban, midőn a haladás oly óriási mérvben nyilvánul minden téren, — most csak egy évi há-tamaradás is felszámíthatlan veszteség a nemzetnek.

A ma tartott tanár-egyleti közgyűlésen, a mult üléstől szóló jegyzőkönyv hitelesítése után, felol-vastattott azon bizottság munkálata, mely az egyes szakosztályoknak a Luther-féle tanterv feletti véle-ményeik összeegyeztetésével volt megbízva.

Elnök kijelenti, miszerint az egyet pénztára jelenleg nincs azon állapotban, hogy e munkátot, a tagok közti kiosztás végett, kinyomathassa; mire a közgyűlés azon határozatban állapodott meg: szőlittassanak fel az egyet tagjai ez évi illetékei-nek legfőlebb 8 nap alatti befizetésére; az így be-gyűlendő összegből majd aztán lehetséges leend a nyomtatási költségek fedezése. Egyszeremind a legközelebb tartandó ülésnek, melyen ezen munká-lat részletes megvitatás alá kerülend, határideje, a kinyomtatás után 10 napra, tehát k. b. márczius első hetére, tűzetett ki.

Továbbá, mivel ezen bizottsági munkátat szo-rosan csak a tantervhez ragaszkodott, elnök fel-kéri a közgyűlést egy újabb bizottság választására, mely a még fennmaradt elintézendőkre nézve, hova tartoznak: fegyelem, rendtartás stb. javaslatot ké-szítsen. A gyűlés megtartandónak véli az eddig működött bizottságok és csak 10 új taggal sza-porítja.

Elvetett azon indítvány, mely azon tárgya-kat, melyekre nézve a javaslat készitendő lenne, különválasztatni, és az így különválasztott tárgyak megvitatására önként ajánlkozó tagok közül kívánja az új bizottságot választatni.

Mielőtt a fennebb említett 10 új bizottsági ta-gok választásához fogtak volna, Szakács Mózes tag részletes kijelölését kívánja azon tárgyaknak, me-lyekre a készitendő javaslat ki fogna terjedni. El-nök ezeket a következők föbb pontokban jelöli ki:

Általános tájékozás a tantügy körül; tanterv (ez már ki van dolgozva); fegyelem; rendtartás, mely magában foglalja a közvizsgálatok tartásának, bizonyítványok kiállításának stb. módjait; fűlszere-lés, hova tartoznak a természettani, vegytani esz-közök, iskolai és ifjúsági könyvtárak stb.; a taná-rok kiképzetése, alkalmaztatása, jogai, fizetése; az épületek ügyei stb.

Ezután megválasztották az új bizottsági ta-gokat.

Következett volna még Dr. Krautschnider, már harmadizban napirendre kitűzött bölcsészeti értekezésének felolvasása; ez azonban, — ugy szinto Wiche József tanár értekezése, illetőleg reformja-vaslata is, — idő-hiány miatt — a jövőre halasz-tattott.

Multkori közleményemben „országos” mellék-névvel említettem a „budapesti” tanár-egyletet. — Meglehet, hogy e tévedés azon élénk óhajátsonnak volt önkénytelen nyilatkozata, melynélfogva én e munkás és tantgyűjtemény emelkedésére jöteknony hatáson egyesületet valóban „országos”-sá átalakulva látni szeretném.

Mindenesetre azonban tévedés volt; melyért bocsánatot kérek a tisztelt olvasó közönségtől.

Demeter Ferencz.

K. Várhely, február 25. 1867. — Ezen hó 20-kán értesült községünk jeles követünk Pap La-jos által küldött távirat útján a megerősített ma-

gyar felelős kormányról. Mely örömhír mint villany hatotta át egy pillanat alatt városunk minden rendű és koru lakóját s örömmel gyűlt fel a város házához, bizonyosan megtudni a rég várt esemény igaz voltát. Hol a közgyűlésben felolvastattott a távirat, melyet szűnni nem akaró harsány éljenzés követte, ezután felolvastattott a kormányzó ismeretes rendeletét, mely betilt minden örömnilyánitást; azonban a közönség bizva önmagában, hogy minden rendetlenséget képes kikerülni, a következő határozatot hozta: belenyugszik a nép örömnilyatkozatába. Ennek következtében este 20-kán oly fényes világítást rendezett városunk önkéntesen, a melyhez hasonló fényességre nem emlékezünk évtizedek óta. 101 tarack-lövés hirdette a népek az örömet, a zenekar és dalárda egyestül a nép sokaságával énekelte a város piacán a több ezrere menő nép jelenlétében a „Szózat”-ot és „Isten áldd meg a magyart.” Esti tíz óra után szép esendően eloszlott a nép, mely díszreteresen a nap méltóságához mérve komolyan, higgadtan minden rendetlenséget távol tartott köréből. Ezen hó 24-kén mind a két egyházban nagyszerű ünnepély, reggeli 9 órakor ellepte a piacot a nép, helybeliek és vidékiek zászlók alá sorakozva vonult le a rom. kath. templomba, honnan a „Te Deum” után 10 órakor a ref. templomba oly nagy közönség gyűlt, melyhez hasonlóra nem emlékezünk. A dalárda jelesen énekelte három kardalt a néppel, a „Hazának rendületlenül” és végül „Isten áldd meg a magyart”, Székely János, lelkész-hazánkfia, alkalmi egyházi beszédet tartott Jézusnak ama szavairól: „Ha az én beszédemben megmaradtak, az igazságot felismeritek és az igazság szabaddá teszi titeket.” Nincs hatalmunkban közölhetni avagy csak pár pasust ezen hazafias beszédből, de úgy értettük, hogy a ns. eszmadia ezé elhatározta kinyomtatni, s t. lelkész hazánkfia fel is kérte a beszéd átadására, s így remélhetőleg rövid időn napvilágot látand. Este 7 órakor tarack-lövések után egy hosszú fáklyásmenettel több százra menő kísérettel indult el a tanácsszobától s ment egyenesen lelkészünk lakára, kit hazafias érzelmeinek s a mai napot tartott beszédjének elismeréséül, a közönség ezen nagyszerű fáklyásmenettel tisztelte meg, a dalárda énekelte és törvénybíró tks. Nagy Sámuel ur beszédet tartott, mire lelkész hazánkfia köszönetet mondva, intette a népet, hogy maradjon meg továbbra is ismert hazafias érzésében, ha mindnyájan igaz hazafiak lennének, hamar felvirulna a hon. Intette örömeinknek békés uton való öledeztesére, a rendetlenség és kihágásoknak, mint hazafias érzéseinkhez méltatlan dolgoknak, elkerülésére.

Hasonlón tiszteltet a nép szeretetben álló főbíránt t. Benkő Pál urnál is.

Esti nyolcz órakor vette kezdetét a táncestély, mely az egyházak javára volt rendezve, zsufolásig megtelt a táncsterem, hol vidéki népeink közül is sokakat lehet látni, a legszebb renddel s legmagasabb örömmel vegyülve a mulatság, vigan ringtuk nemzeti kedvenz csárdásunkat, a melyet 12 órakor egy rémes „tíz van” kiáltás szakított meg. A város szélén gonosz kéz által meggyújtott egy csűr, s a nagy szél következtében legottan 3 csűr és egy ház lett a lángok martaléka, a nép erőle megfogtatta férfiasan a tűz tovább terjedését. Így végződött ezen örömnapp, melynek emléke soká fog élni közönségünknel.

Ojtozi.

M. Várhely, február 28. 1867. — A kir. leiratnak örömhíre már 19-én leérkezvén városunkba. Azonnal minden háznál az öröm jelképe, a nemzeti zászló kitűztetett, és este a város rögtönözve ki-világítottat. Azonban a székely vidék csak pár nap alatt értesülhetvén arról, hogy annyi szomorúság után talán neki is kezd öröme lehetni, mi természetesen, minthogy ezen örömeinek kifejezést óhajtott adni.

Ennélfogva a szék több független fiainak, a város hasonló faival való értekezlete elhatározá, hogy f. hó 23-án este egy a szék és város hason elvű fiaiból alakulandó fáklyásmenettel rendezend. A program a szó teljes értelmében igen szépen teljesedésbe is ment. 25-én este 6 órakor a történelmi emléktűz fapiaczón összegyűlve, miután a helybeli czéhek ünnepélyesen zászlóikkal, teméntelen székely és polgar nemzeti lobogókkal megjelentek, meggyújtának a fáklyák, és mintegy 400 fáklya világánál rákezdé a helybeli igen jeles katonai zenekar (melyet a t. ezredes urtól a rendező választmány egész szíveséggel szerencsés vala kinyerni) a himnust. Ezután Bereczki Sándor ur tarta egy a mult keserveit és az azokat feledtetni kívánó jelent vázoló beszédet, üdvözlöve a magyar királyt és az új kormányt. Ezután több ezre menő nép leindula a Rákóczi-induló és fáklyák világítása mellett a Széchenyi-térre, hol viszont egy rögtönzött alványról Fülel Albert a szék részéről, és Bihari Sándor tanár a város részéről tartának igen csinos és minden részről meglelégedéssel hallott szónoklatokat. Kiemelék az örömhírt, éltetik annak okozóját a magyar királyt, Deák Ferenczet és Andrássy Gyula grófot, de igen a velek együtt küzdő egész országgyűlést, és az ezt hiven támogató Sennyeyt, a népet, kiemelék, hogy e még csak a kezdete egy talán már remélhető jobb kornak, és minő nehéz e kezdet. Fülkérék a népet feledni a mulat, türelem- és kitartással várni be

a jövőt, s egyformán övni magokat azon két szírtől, melyen a kivívott eredmény hajótörést szenvedhetne: a reactio és tulzástól. A több ezre menő nép lelkesedve fogadta e szavallatokat, éltette a nemzet szabadságát, alkotmányát, királyt és bölcsét, élénklé az igazán lélekemelő magaszt hymnuszt, és azután a legszebb magyar indulkó mellett, a legnagyobb rendben, a nélkül, hogy valami rendetlenség vagy kihágásnak még árnyéka is előfordult volna, szétszözlött azon edes óhajttással, hogy valamint ez este az ünnepély rendkívüli villámlás, dörögés és záporosd hullása mellett indult meg, és pár percz múlva e zivatart gyönyört csillagos ég váltá fel, ugy hazánk zivataros és kivált közlebből rendkívüli borujára, jöjjön el mielőbb a látható derű!!! Ugy légyen. r. l.

Alvincz. (Alsó-Fehérmegye), febr. 25. 1867. — Hosszasan táplált reményeink valahára nekünk is meghozák a valót. Az ige fölmutatva már, s hogy az egy testté váljon bizzunk a nemzet tántoríthatatlan fiaiba, kik választóköz egyittes érdekeit, már eddig is elég hűn tolmáslák.

Végül mi is, a mezőváros békés polgárai, a mai napon szerencsések valánk megpillantani a háromszínű lobogót, nemzet szabadságunk e becses jelvényét. A megkettőzött öröm, sokaknál egyelőre visszabátást szült, mi rendesen ilyes meglepetések-nél jelentkezni szokott; míg járás-szolgabíró Z. A. ur rögtönzött velős szónoklata csakhamar eloszlata a kételyeket, mialatt a szokott templomi szertartások után, szerencsés volt a lobogót ő egymaga a városbázára feltűzni. Este általános világítás, s a hosszas álmaiból felserkent polgárság fáklyásmenettel jár a körül a várost. Különbben a többi társnemetek eddigi magatartásunk nyugodt és csendes; és ha itt ott egy-egy fülkésző arcz mutatkozik is, hiszszük, nem rossz szándok, hanem meglelégtől kíváncsiságból történik. Ennyi, mit e helység részéről közleni kívántam. B. K.

Erzsébethváros, márczius 1-jén, 1867. — A „K. Közlöny” idei 26-dik számában egy felső-főhermgyei levél közöltetik fehérgyázi gr. Haller Ferencz aláírása alatt, melyben ezen nemes megye főispánjának hivatalos eljárása nem hű alakban adatik elő és egy méltánytalan commentárral toldatott meg; eltekintve attól, hogy a tulajdonosi jog állítólag virágzó megtámadása (sic) nagyban különbözik a vagyon megtámadásától, és ezen nemes megyének különben is sporadikus helyzetben levő lakói, nevezetesen a nem magyar ajkúak alkotmány-ellenes áradattól eddig sem sodortattak el, mit országos példával bebizonyítani lehet, a nem magyar ajkú lakosságnak tulajdonított „ferde magyarázat” — szeliden mondva — nem egyéb, egy tulbuzgólá apolt, alaptalan aggállyal, egyébiránt a tisztelt gróf urnak fennérített közleményében foglalt tételek elől kalap-emelve térek el, minthogy azok a legnehezebb időkben is tanusított alkotmányos érzelmeimet el nem lankaszthatják, és csak annyit jegyzek meg, miként a tisztelt gróf urnak szolgálmannyokkal terhelt aloldialis erdőiben, még 1857-ben, az akkori miniszterium által megállított rend, melyet ezen nemes megye tisztsége hivatalos kötelességből kifolyólag eddigelé fenntartott, bizonyosan a tavaszi kikelettel is fenn fog tartatni, mert az alkotmány a rendnek legfőbb öre. *)

Láday Ágoston, főispán.

KÜLFÖLD.

— A „P. L.”-nak írják: „A román hadsereg porosz mintára szerveztetik; Krensky porosz tábor-kari őrnagy bizott meg ennek végrehajtásával. Hallomás szerint azonban Szerbia is tett lépéseket az ilyszertü szervezést illetőleg, és mi még fontosabb, Bukurestben tárgyalásokat indított meg, hogy Szerbiában és a Dunaféjedelemségekben e szervezés egyenlően eszközöltessék. Ebből azon következtetés vonatik, hogy az egynemű katonai eszközök egynemű katonai célok kivételére terveltetnek.”

ANGOLORSZÁG. London, február 26. A „Daily News” hivatalos alakban hozza e közleményt: Fel vagyunk kérve, kinyilatkoztatni, hogy a bécsi sürgönyök azon tudósításából, miszerint Bukurestben egy ott fölfedezett összeesküvés következtében számos befogatások történtek — egy szó sem igaz. Ezen tudósítások hihetőleg politikai célzathból koholtattak.

OLASZORSZÁG. A „Movimento” következő tudósítást hoz: „Genuában a római emigratio középponti fölkölési bizottsága óvást tesz azon kifejezés ellen, melyet Napoleon a törvényhozó testülethez tartott beszédében mondott, miszerint a rómaiak összeesküvése, melynélfogva Rómát a gyűlöletes pápai járom alól fel akarják menteni, hogy

*) A méltányosságnak eleget tettünk, midőn e nyilatkozatot kiadtuk pár lényegtelen sor kihagyásával, mint erre a másik közlemény irányában is „szabadságot vettünk magunknak.” Jóakarattól, s felelősségünkkel fogva teljes joggal tettük ezt. De e jog gyakorlása reánk nézve éppen nem kedvez, s kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy e vitát lapunk fővatain belől beárthatunk tekintélyt, és azt a felelősségünk alatt nem álló illető ténnyel utasítjuk, azon esetre, ha a felek nem találának magukat kielégítve. Epp ezért óvakodunk minden további megjegyzéstől. Szerk.

Olaszország fővárosává tegyék, csupán egy demagog-párt árnyakodása lenne, mely éppen a pápa javára fogná felergerelni a katolikus hatalmakat. A rómaiaknak most inkább kötelességük, mint volt bármikor, hogy a szétszört erőket egy szövetségbe és egy irányba összpontosítsák s csupán egy feladatot ismerjenek: Rómát Olaszországnak politikailag visszaadni. A francia császár védnöksége s a szeptemberi egyezmény minket nem kötelez: az idegenek uralma megszűnt, Olaszországnak joga van egységét teljesen létesíteni. Európa csak akkor lesz először békében, ha a pápa világi hatalma és a félhold uralma megszűnik.”

NÉMETORSZÁG. Berlin, febr. 26. A „Bank und Handels Ztg.” írja: „A Poroszország és Németalföld közti feszült viszonyok az alábbi jelentés által jellemezhetnek. — Az államok közléseinek második kamarája a költségvetés fölötti általános vitát kezdte meg. Az ellenzék két szónoka, Keuchenius és Limburg-Brouwer, kizárólag a szept. 27. módosítvány kérdését tárgyalják, mely a kamara feloszlására adott volt okot. De nem ez volt a cél. Köztudomás szerint előtte való este rendkívüli kabineti tanács tartatott, mely éjjel utáig nyult ki és hogy az elnök a gyűlés előtt több miniszterrel hosszabban értekezett, és hogy a kamarának indítványozni fogja, alakuljon titkos ülés, mit Brouwer beszéde után meg is tett, a nélkül, hogyokait tudatta volna. A titkos ülésben azután a külügyi miniszter, De Zuylen de Nyevelt gróf igen fontos közléseket tett egy szomszédos állam politikájára és a Hollandiához intézett követelésekre nézve.”

Az „Avenir National” szerint Poroszország Hollandiától határkiigazítást kíván. A kormány közege a titkos ülés előtt kijelentette, hogy Hollandia ezen követelésnek ellent fog állani. Ezen kijelentés mely igazlatat szült és tetszésnyilatkozatokkal fogadtatott.

A „Nordd. Allg. Ztg.” erre azt jegyzi meg: „A párisi „Avenir” hollandi levelezője által nevetés tárgyává tetetett. A holland kormány neban nap előtt titkos ülésben a porosz részről elrendelt hollandi határozatokat tárgyalja, hogy a marhavész átszarmazása Poroszországba meggátoltassék. Ebből csinálta a levelező Poroszországnak követelését a „határkiigazítás” iránt, hogy vele a francia sajtót fellármázza.”

SVÁJJCZ. A „Journal de Genève” a hirbéli kárpótlási kérdésben figyelmet keltő közleményt tartalmaz. Ez egy, állítólag jól értesült államférfi levele, ki azt állítja, hogy „Bismark már Biarritzba utaztában közölte Napoleon császárral terveit, és nagy ígéreket tett országterületek átengedésében. A császár nem bocsátkozott mélyebben e dologba, hanem egészen önzéstelenül Velencének megszerzésével Olaszország részére megelégedetnek mutatatta magát. Egy titkos szerződésben, mely Mensdorff gr. és Grammont hg. közt jun. 12-kén kötött, Ausztria Velencét már Franciaországnak engedte át. A nikolsburgi békekötés után a császár a franciaországi közvélemény által szorítatva, rögtön kárpótlási kérdéssel lépett föl, de most már kijelenté Bismark, hogy már késő, mit a császár végül be is látott. A több hasábot betöltő levél azonban több valószínűséget tartalmaz, de alkalmas arra, hogy sok helyütt zavart idézzon elő.”

GÖRÖGÖRRZÁG. Krétai tudósítások a fölkelők vezéreinek növekvő egyenetlenségét és elbátor-talanodását jelentik. — A görög hadsereg újjászervezése nagy buzgalommal foly. Francia gyarakban fegyverek rendelettek meg. — A Kandiában elfogott önkénytesek a török kormány által szabaddon bocsáttattak.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A tegnapi nap nevezetességét az előre hirdetett napfogtyakozás észlelése képezte. Uton, utfélen, délre nyíló szobák ablakaiban s folyosókon, udvarokon s kertekben mindenütt szines vagy kor-mozott s itt-ott távcsövekkel is ellátott észlelők serege hullámzott. Szép közönség gyűlt különösen a helybeli csillagdába össze. A fogtyakozás, a napnak a hold általi, előbb alig feltűnő s hovatovább mindinkább növekedő elfedése kezdődött a csillag-dai óra szerint 10 óra s 11 perczkor, legnagyobb fokát érte el 11 óra s 36 perczkor, midőn is mint az e végre készített s lapok utján is közlött map-pák is jelölék, a nap fedetlen maradt s jó-görbe s keskeny sárló formájú része hasonlított az új holdnak negyed-ötödnap alakjához, s a beállott elkomorulás az időnek, a szürkület forma elsöté-tedés ugyancsak észrevehető vala, — vége e szép természeti tűneménynek, melynek a tudomány em-berei által előre hirdetett adatai a valósággal oly pontosan egybehangzóknak bizonyultak be, s mely — hiszszük — jó alkalmul szolgált a tudásvágy, a tudomány érdekének emelésére, 1 óra s 6 percz-kor volt. Felbőltlen ég, tiszta, derült, enyhe szép idő kedvezett a tett vizsgálódásoknak. Óhajtanók, ha Szeben s Brassó környékéről, hol az illető hir-de-tések szerint, s kedvező idő mellett teljesen közép-ponti fogtyakozásnak, vagy elfedetésnek kellett történnie, tehát a nap világosnak maradt része, sötét vagy is elfedett részét mindenfelől kör-nyezve kör- vagy is gyűrű-alakban lehetett lát-ható — kaphatának egyebek között az égi nevezet-ség lefolyásáról is rövid tudósítást.

— A koronázási ünnepély előkészíté-

tei, mint a bécsi lapok írják, Pesten és Bécsben egyaránt nagy tevékenységgel folynak; így meg-rendeltettek volna nemzeti színt szőnyegeket, mely-ken végig fog vonulni a koronázási menet, ugyszintén a banderiumok öltözetet; tervben van két szűkököt, melyek egyike vörös, másika fehér bort fog lüvelni, a koronázási halom építése a budai vármezőn, nagy helyiségek kibérlése, hol is diszla-komák tartatának, és hogy szóban forogna ez al-kalommal a királyné megkoronázása is stb.

— Vajda-Hunyadról mártius 1-jéről írják nekünk: Ünnepélyes szertartásunk, valamint a neu-zeti lobogó kitűzése városi előjárónk Nagy István ur tiltakozó rendelete következtében elmaradt. An-nál is inkább fölemlítésre méltó az, hogy a szom-széd Rákosd nevű magyar helységben a lelkes ha-zafiak kifizették a nemzeti lobogót a ref. egyház tornyára, de eredménytelen lett fáradságuk, mert Nagy István ur Jakab Béni nevű községi előjáró által levétette, és a templomba tenni rendelte, de ottan sem tanált nyugvó helyre, éjjel a templom-ból ellopott. Közölhetjük és bátran felmutathatjuk Nagy István ur, Balási András, Jakab Bénéámin, Jakab Samu, Fazakas Sándor és Bertalan András névsorát, mint olyakat, kiknek keblében a hazafini szív megtagadta hivatását.

○ Zzibórol értesítenek minket, hogy azon vidéken is kifejezést akartak adni az alkotmány visszaállítása feletti közörműnek, s tervezve volt a magyar és román zászló testvéries kitűzése, tem-plomozás stb. De provis. szolgabíró Török József egy levélben, mely így kezdődik: „Hir szerint azt hallottam” s így végződik hivatalosan mindezt meg fogom akadályozni” határozottan megtiltotta Zsibó vidékének a hazafias örömk nyilvánítását. Említett szolgabíró ezen eljárását megrovó tudósítást Zilah-ról is kaptunk; abból is csak az tűnik ki, hogy a sz. ur igen kített magáért. Mind e mellett marczus 3-dikán buzgó ima s lobogó-kitűzéssel megünne-pelni készületek a jobb fordulatot, s egyik tudósi-tónk (Kun Károly ev. ref. lelkész) e szavakkal végzi értesítését: „Nincs hatalom, mely eltiltson, hogy ne kérjünk áldást a hazára, a királyra s al-kothányra!”

○ Vidéki t. levelezőinket s munka-társainkat ezennel megkérjük, hogy becses tudósi-tásaik alá, az iv valamelyik szögletére, ne sajnál-ják mindig odajegyezni becses nevüket, s midőn ezt rendes munkatársainktól is elvárjuk, annyival inkább ismételtlen kijelentjük, hogy oly tudósításo-kat, melyeknek ismeretlen szerzői még a szerk-irányában is eltitkolni kívánják nevüket, nem mál-tathatnak oly figyelemre, mint azt talán várják. Ne gondolja senki, hogy egy politikai lap szer-kesztése, még a mostani viszonyok közt is, valami szerfelett kényelmes, örömteljes és minden felelős-ségtől ment feladat.

○ A néphez itt-ott nyilvánosan intézett lel-kes oratók, toaszók stb. teljes szövege küldetett be több helyről. Örömmel vesszük tudomásul azok hazafias szellemű tartalmát; de ha mind közöltnök kellene ezeket, akkor valóban nem maradna lapunk-ban tér sok más, talán mégis sürgősebb közlemé-nyek számára. Elnézésért eszedeztünk, ha ezeket mellőzzük. Legfőlebb egy-kettőnek adhatunk talán tért a javából, s ha apad a tárgyhalmaz.

○ Alvinczről egy „honleányi örömnilyat-kozat” is érkezett be, tartalmazván az ottani ha-zafias lelkesedés, zászlókitűzés, szónoklat, menet stb. leírását. Tiszteljük honleányi örömet, őrizze meg azt mint becses érzést, de bocsásson meg udvariatságunkért, ha nem fogadhatjuk el tudó-sításait, mintán ismerve az alsó-fehérmgyei köz-állapotokat s személyi viszonyokat is, nem titok előttünk viszonya a Bach-korszak s a legutóbbi provisorium egyik rokkant vitézével. Különbben is kaptunk még onnan két tudósítást bizalomra-ger-jesztőbb forrásból.

○ A zon urnak (Szamosújvárt), ki a nyilván-osság terelvi visszaélés vádjá alatt áll, s ki tette nyílt igazolására felhivatott, magánlevelet írtunk, s ha dolgát az illetővel haladéktalanul el nem iga-zítja, nevét kerülhetlenül kiadjuk. Több rendbeli leveleit, melyekkel az illető — személyt nem ne-vező ugyan, de ama körben, ugy látszik, könnyen megérthető célzást tartalmazó — tudósításának ki-adását sürgette, annak jóiránya felől kezeskedett, s a szerk. jóhiszeműséget megnyerő — megtartot-tuk és további hallgatás esetében átszolgáltatjuk ellenfelének.

○ A „Hon” kolozsvári levelezője, ki többek közt azon állítást is kockáztatá a minap, hogy a helybeli casino testületileg tiszteltet egy oly főis-páni nyilatkozat miatt, minőt igen egyszerűen maga a hazafias érzelm s felfogás parancsol, ugyanazon tudósításában állítja, hogy az örömnilyatkozatokat eltíltó rendeletet Tordamegye főispánja egész kész-séggel kihirdette. Ezen állítás magánkérelel s hir-lapilag is alaptalannak nyilvánittatik. A „Magyar-ország” tudósítása szerint alaptalan pedig ez állí-tás annyiban, hogy „e rendeletet a tordamegyei főis-pán nem hirdettette ki, hanem egyedül a városi hatóság ragasztatta ki néhány ház falára, minden kommentár s aláírás nélkül. A főispán ur ekkor honn sem volt, hanem Kolozsvárot jött. S mikor visszatért, egy bizalmas értekezletben fölkerde ugyan a város polgárait a rend föntartására, de az alkot-mány visszaállítása feletti öröm nyilvánítását nem

csak hogy semmiben sem gátolta, sőt ebben maga is igen élénk részt vett.

○ Fogarasi vidékéről két levelet vetünk. Fogaras városa m. hó 21-dikén zászlókitűzése, s este fényes világítással adott kifejezést az alkotmány helyreállítás feletti hazafias örömeinek, s a királyi magasztos elhatározása iránti hódoló elismerésének. Egyszersmind adatok küldettek be, melyek szomorú világot vetnek a fogarasi vidéki román bürocráciára, melynek tagjai közt van olyan, ki még tavaly belőtt egy választó ablakán, s maig is hatalmas szolgabíró, s többféle közbizonyt okozó dolgok.

— Mióta a kolozsvári temető oly díszesre-méltó kegyelettel és izléssel gondoztatik, a síremlékek szebbnél szebb példányait mutatja fel, mely előhaladás annyival öröndesebb, mivel az emlékek legnagyobb részét városi művészek készítik, az újabbak nevezetesen többnyire Linder Sándor úr műterméből kerültek ki, a ki a szucsáki határon több bányákban foglalkoztat sok munkást. Ezen bányák egyikénél látható egy most, szászrégeni tégvéd Trombitás úr rendelkezései készült síremlék, egy oltárra boruló, hamvvedret koszorúzó nőszobor, Gerendai rajza után mintázva és végrehajta Kloesz József által. E remek mű, az ifjú, Kolozsvárt nővekedett s képzett, igen szerény művész kitartó szorgalmáról s szép tehetségéről tanuskodik, kit ha önálló tüzletet kezd, a közönség figyelmébe leg-összintébb lelkiismeretességgel lehet ajánlani. Szucsák, febr. 21 kén, 1867. S. J.

— Az országos magyar képzőművészeti társulat által folyó 1867. évi febr. 17-kén tartott sorolás nyertő számai. 5 sorozat, 314 szám; 25 sor. 521 sz.; 37 s., 453 sz.; 22 s., 8 sz.; 12 s., 355 sz.; 27 s., 388 sz.; 1 s., 346 sz.; 34 sor., 56 sz.; 39 s., 989 sz.; 13 s. 916 sz.; 19 s., 713 sz.; 31

s., 446 sz.; 12 s., 242 sz.; 10 s., 84 sz.; 10 sor., 825 sz.; 2 s., 536 sz.; 16 s., 442 sz.; 7 sor., 989 sz.; 27 s., 10 sz.; 20 s., 501 sz.; 22 s., 291 sz.; 17 s., 426 sz.; 29 s., 466 sz.; 20 s., 881 sz.; 13 s., 275 sz.; 16 s., 830 sz.; 28 s., 680 sz.; 23 s., 203 sz.; 13 s., 38 sz.; 15 s., 97 sz.; 21 s., 592 sz.; 38 s., 449 sz.; 40 s., 202 sz.; 11 s., 638 sz.; 21 s., 301 sz.; 15 s., 785 sz.; 9 s., 461 sz.; 28 sor., 180 sz.; 28 s., 33 sz.; 37 s., 146 sz.; 18 s., 111 sz.; 32 s., 647 sz.; 31 s., 338 sz.; 6 s., 485 sz.; 6 s., 980 sz.; 25 s., 480 sz.; 21 s., 861 sz.; 4 s., 519 sz.; 27 s., 298 sz.; 14 s., 813 sz.; 25 s., 870 21 sorozat, 609 szám. — Figyelmeztetés. A házaspárjától számítva három hónap múlva ki nem vett nyerevényekkel a társulat, mint tulajdonával rendelkezik.

— Hatodik közlemény. A kolozsvári ev. ref. főtanoda szegény sorsú ifjainak cipővel való felszerelésére folyó év január 28-dikától maig adakoztak: Dézsről t. Jónás Károly ur 1 véka búzát, t. Szarvadi Pál ur 3 v. búzát, t. Baló János ur 1 v. búzát, t. Balog György ur 1 v. búzát, mltos Mózsa József ur 1 v. búzát; Ar. Polyánból t. Szentpáli Ignác ur 9 v. búzát; N. Zsom-borról mltos Zsomori Elek ur 9 v. búzát; Ö. Fenesről báró Wesselényi József 8 nga 8 véka búzát; Kolozsvárról gróf Mikó Imre 8 nagy-méltósága 9 v. búzát, mltos Fekete Sámuel, leg-főbb törvényszéki tanácsos, 8 nga 40 frt; Luda-sról t. Tomcsik József ur gyűjteménye, a már köz-lött búzán feljűl, 5 frt; Kuda-ból tisz. Bakos Fe-rencz ígért életéig 2 v. búzát, most küldött e he-lyett 4 frtot, s mint kudui gyűjteményét 1 forint; Tordáról t. Puhl Ignác ur 1 frt, t. Kósa György ur 50 kr, t. Viski Sándor és t. Szabó István urak egy-egy kis v. búzát, t. Horváth József ur 5 frt, t. Dániel Imre ur 1 frt, t. Erecsi József ur 5 frt, t. Gégén Sámuel ur 1 frt, t. Csutak Lajos ur 40 kr, t. Bornemisza József ur 50 kr, t. Stánhibel János ur 30 kr, t. Székely János ur 1 frt, t. Mik-lós Sámuel ur 1 frt, t. Tóth Mihály ur 1 frt, tisz. Miklós Miklós ev. ref. lelkész életéig 1 frt, most 1

frt 10 kr, t. Szabó József ur 2 frt, t. Érsek Ger-gely ur 50 kr, t. k. Nagy Imre ur 9 kis véka bú-zát, t. Tóth László ur 1 frt, t. Losonczy József ur 1 frt, t. Csetri Sámuel ur 20 kr, t. Nagy Mihály ur 1 frt, t. Veszprémi Ferencz ur 1 frt; Bálvá-nyos-Váraljáról t. Ince Ferencz ur életeig évenként 3 v. búzát, t. Ince Ferencz ur urasszony életeig 2 vékát, t. Boros József ur és ev. ref. lel-kész tisz. Csizsár László ur életéig mindenik 3 véka búzát, az ev. ref. egyház 32 más buzgó tagja részint életeig, részint több évre ígért s egy évre be is küldött 6 v. 13 kupa búzát; Alsó-Baláz-s-falváról mltos Cserényi Dániel ur 5 frt, s ezen-feljűl ígerte egy közelebbi alkalomtól 3 véka búza beküldését; Bányabukkról t. Gombos József ur 2 frt; Ajtonbólt t. Szöllösi József ur 3 véka búzát; Krasznáról b. Györffy Lajos 8 nga 6 évre évenként 2 frt; a nagy-sajói ev. ref. káptalan n. tisz. dekanja t. Vályi Elek ur küldött be 15 forintot, melyből adott Galaczon t. Dárkó Ká-roly ur 5 frt; Szász-Mátébán t. Nagy Mihály ur és az ev. ref. egyház 50-50 kr, Szász-Újváson az ev. ref. egyház 20 kr, az egyház tagjai 1 frt 30 kr, N-Sajón t. Szüvéri ur 1 frt 40 kr, az ev. ref. egyház tagjai 1 frt 60 kr; Sz. Czegen az ev. ref. egyház 3 frt 20 kr; Kentelkén n. tisz. Vályi Elek ur 1 frt 20 kr; Sófálván egy nyomorékért Valaki 10 kr; Ret-tegről id. gróf Bethlen József 8 nga ígért 2 évre évenként 5 frt, beküldött 2 évre 10 frt, id. gróf Bethlen Józsefné, szül. gróf Toroczka Eszter 8 nga ígért 2 évre évenként 2 frt, beküldött 2 évre 4 fo-rintot; t. Köblös István ev. ref. lelkész ur 4 évre évenként 4 v. búzát, t. Péter Ferencz ev. ref. is-kolatanító 4 v. évenként 2 v. búzát, t. Enyedi István ur 4 v. búzát, t. Vitályos Sámuel ur 2 évre évenként 2 véka búzát, id. t. Székely Sándor ur 1 frt, t. Ujvári József ur 2 évre évenként 2 véka búzát; Baczából t. Diószegi Lajos ev. ref. lel-kész ur 4 évre évenként 3 v. búzát; Szentmar-gitáról b. Huszár Mihály 8 nga, ki a falusi is-koláért is igen sokat tesz, 9 véka búzát, tisz. Le-nárd Sámuel ev. ref. lelkész ur 4 évre évenként 2 véka búzát, báró Kemény Györgyné 8 nga 1 frt, t. Bereczki Imre ur 1 frt, az ev. ref. egyház több

buzgó tagja 1 frt 60 kr. Főzetnek 9 szegény ifjú számára minden két hétben egyszer ebédet méltóságos Fekete Sámuelné 8 nga és tek. Dávid Antalné urasszony.

Hálás köszönet nagyon tisztelt jöltevőinknek a közreműködés oltárára tett becses áldozatukért. Kolozsvárt, febr. 18-kán, 1867.

A kolozsvári ev. ref. főtanoda előjárásága nevében Takács János, igazgató tanár.

UJ POSTA.

— Madrid. Febr. 26-ról kelt madridi tudósítások szerint a madridi diákok vonakodtak az előadásokon megjelenni, miért is a kormány azonnal nagyszerű elővigyázati rendszabályokat helyezett foganatba. Egy nagy fölkelés kitörését azonban a kormány még csak e hó végével várja.

— Bécs, márcz. 4. A morvaország és krajnai tartománygyűlések az azokban ma felolvasott császári páteus által feloszlatattak.

— New-York, márcz. 2. A congressus 50 millió dollárnyi 3 percentes certifiát-kölcsönt fogadott el. Az első vetőja daczára a congressus ujo-lag elfogadta a reconstructionalis billt. — Mexicoi hírek szerint Miksa császár febr. 19-kén megverte a Carvajal alatti demócratákat.

Távirati tudósítás a bécsi börzseről.

Mártius 6 áu: 5%, Nemzeti kölcsön 100 frt. 71 90. 5%, Metalliques 100 frt 61.60. Kamat 63.20. — Bank. részvény 750.—. Hitelintézeti részvény 200 forint 190.30. London 10 ft st. 100 frt 23 1/4, kr 127.75. — Ezüst 125.75. Cs. kir. arany 6.02. — 1860. kölcsön 89.—.

Mártius 2-án: Földtehermentési kötvény ma-gyarországi 72.—. Erdélyi 70.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

NEM HIVATALOS.

(91)

Csöd

(1-2)

nyitattik Barcza-Ujfalusi ágostai hitvallású magyar néptanítói állomásra folyó év ápril első hetéig. Fizetés:

- 1) búza, 26 erdélyi köből: á 4 frt 50 kr = 117 frt — kr.
- 2) rozsa, vagy árpa 26 köből á 3 frt — kr = 78 frt — kr.
- 3) falupénztárából készpénz 36 frt 72 kr.
- 4) a gazdától készpénz 24 frt — kr.
- 5) tandíjból mintegy 50 frt — kr.
- 6) mintegy 70 kenyér á 10 kr 7 frt — kr.
- 7) stola mintegy 3 frt — kr.
- 8) rét 4 szekérre való . . . á 6 frt — kr = 24 frt — kr.
- 9) szántó 2 1/2 bold, mintegy 15 frt — kr.

Összesen 354 frt 72 kr. o. é.

Szép tanítói-lak minden gazdasági épülettel a legjobb állapotban. Folyamodá-sok intézetesenek bérmentesen alólirhoz Brassóba

KÖPE JÁNOS, ujfalusi ev. pap, és presbyteri elnök.

(50)

2/3

(5-12)

AZ AUSZTRIAL GRESHAM

élet- és járadék biztosító társaság

ajánlja magát az élet-biztosítás minden ágára a legelőnyösebb feltételek mellett és a tiszta nyereség

80 százalékát osztja ki,

mi a biztosítottnak az ügyvédség által közbírró fog tétetui.

Sorozatok, díjszabályzatot, valamint minden kívánt felvilágosítást ad Bécs-ben az igazgatóság: város Tuchlauben Nro 11; vidéken a megbízottak és ügynők.

Megbízottak Magyar-Horvátország és Erdélyre nézve: Altmann testvérek Pesten: Deakuteza (nagyhid) Nro 10. Szébenben: Schmiedicke Augusztt könyvtáros. Kolozsvárt: Szilly Alajos bel-magyarutca 319.

Tökéletes pótszer a halmájolaj helyett!

hirnévre tett szert Jódirtartalmú, mely benne fel van vegyítve scorbut ellenes növények folyadékával, melyeknek gyógyereje a nép közt ismeretes, és melyekben a Jód természetes állapotban jön elő. Igen jól használható gyermekek-nél Lymphatismus, csontgyengeség, és minden mirigyes daganatok ellen, melyek eredeti vagy örökített scrophulosus állapotból jönnek elő. A legjobb tisztító szer, melyet a gyógytan bír; étvágyat ge-jeszt, az emésztést elősegíti, és a testnek ruganyosságát és természetes erejét visszaadja. Egyike azon ritka or-vosszereknek, melyeknek hatása mindig bizonyos, és mire az orvos biztosan számíthat. Ennélfogva ezen szer napoként használtatik bőrbetegségek ellen Cazenave, Bazin és Devergie orvosok által, a St. Louis kórházban Párisban, mely kórház kizárólag csak a fennebbi betegségekben szenvedőkéért áll fenn.

(28) Jódos reték-syrup ára: 2 frt 50 kr. 7/3 (4-24)
Főraktár Magyarhonban Pesten Török J. gyógyszer.
„ Erdélyben Kolozsvárt Wolff J. és dr. Hintz Gy. gyógyszer.

(13)

2/3

(6-24)

Bécsi Lábbeli-Fénymáz!

A maga nemében egyetlen és 32 év óta, az alább megnevezendő cég fenn állásától fogva jóságában felül nem mult

Bécsi Lábbeli-Fénymáz

vitriol nélkül

FERNOLENDT FERENCZNÉL Bécsben,

a többek közt azon kitűnő tulajdonokkal bír, hogy 2-3 év múlva is éppen olyan lágy és friss marad, mint kezdetben: hogy a bőre oly jótékony hatással van, hogy az folyvást lágy marad; hogy a legcélszerűbb fűrésztárggyal a legszebb fényt lehet előidézni, mit semmi más fénymázal nem lehet stb. mely kitűnő tulajdonairól a bécsi gazdasági kiállítás 1866-ki m. bizott-mánya a nagy éremmel tüntette ki. Ezeknél fogva a fénymáz a n. é. közönségnek és t. keres-kedő uraknak egy oly árucikk gyanánt ajánlatik, mely daczára minden utánzónak, nemben a legjobb, és elcsesésé miatt a legszebb elterjedése érdemes. Megbizások az árak beküldése vagy utánvét után eszközöltetnek — font — és mássa száma 22 frtjával mássáknak, skatulyák-ban, melyekből 16, 8, 4, 2, 1, teszen egy fontot. Árusok, kik egy mássát legalább vesznek, jelentékeny leengedésben részesülnek.

Gyár: Wien, Landstrasse, Hauptstrasse Nr. 74.

Doktor

királyi porosz

KOCH

kerületi orvos

NÖVÉNY-

CZUKORKÁI

jónak ismertetett — mint ez a legelismertebb véleményezések által igazolva van — a legalkalmasabb gazdag tartalmú növény- és gyök-nedvekből készítettve, ugy időségi mint mulékony köhögéseknek, náthának, rekedtségeknek, nyál-kánál, mellszorulásnak és minden katarrhalis bajoknak, a midőn is ezen esetekben enyhítőleg, nedvesítőleg és különösen jótékonyan hat a meg-rogánt lélekozó szervekre, gumóira behat, a lélekzést könnyíti, és szelid s erősítő hatásánál fogva, a letű-pedett nyálkás hárttyakat erösíti.

Tévedések elkerülése végett s igoruan kell figyelni arra, hogy a = Koch-féle jegeozs növény-czukorkák — csak hosszukás skatulyákban felül nyomott rag-jeggyel ellátva 70 kr és 35 krért Kolozsvárt egyedül és valódiilag csak WOLFF JÁNOS és Engel József gyógyszerészeknél kapható, valamint: (95) 7/3 (8-10)

Beszterczén: Kelp Ferencz; és Dietrich & Fleischer. Brassóban: Stenner F.; és Jokelins Ferdinand gyógyszerészek. Dévén: Bosniák A. Dézen: Krömer Samu. Nagy-Egyeden: Horváth Fe-rencz. Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Károlyfehérvárott: Rusz János és Matherny Emil gyógyszer.; Kézdi-Vásárhelyt: Fejér Lukács. Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Broekner Károly és Vándory & Brandsch. Szegvárt: Misselbacher J. B. & fia. Sz.-Ujvárt: Plasintár és fia gyógyszer. Szász-Régenben: Wachner Traugott. Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zöhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton. Sepsi-Szentgyörgyön: Vitályos Béla. Sz.-Udvarhelyt: Kaunzt J. A. gyógyszer. Szeredában: Gozsy A.; Sz.-Somlyón: Ruszka Ignác. Tasnádán: Szongott Jakab. Tordán: Velits G. és Wolff G.; Zalatnán: Megay Guszt. A. gyógyszer.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt kapható:

AZ UJ MAGYAR MINISZTERIUM arczképcsarnoka.

BARABÁS rajza szerint nagy félívben ára 2 frt. — kr.

MARASZTONI rajza szerint 2 " — "

Fametszvény 30 krtól 50 krig.

Postán küldve, csomagolási díjul 20 krral több.

Fényképezve 30 krtól 5 frtig.

EGY FALAT KENYÉR TÖRTÉNETE.

Levelek az ember életéről.

Mindkét nembeli növendékek számára Maoé J. nyomán dolgozta Szász Domokos. Ára füzve 1 frt.

Koronás szőlőművelés.

Irtá Báthi Gábor, fintaházi földbirtokos. 11 kömetszeti ábrával.

Ára 30 kr.

A szőlőépítés gyakorlati módja,

miként azt csombordi jószágán létesítette és megírta ifj. b. Kemény István.

Ára 30 kr.

Népszerű méhészkönyv.

Készítette Kiss János. Ára köve 1 frt 60 kr.

Lelkipásztori gondviseléstán.

Lelkipásztori Theologia, Theologia v. Cura Pastoralis.

Papnövendékek és lelkészek számára irta Garda József, ker. erkölcsán és gyakorlati theologia r. tanára a nagyenyedi ref. tanodában.

Ára 1 frt o. é.

Alkotmányok gyűjteménye.

I. Kötet az angol alkotmány. Irtá Jánosi Ferencz.

II. Kötet az amerikai egyesült-államok, Svájc, Fran-cziaország, Belgium alkotmánya. Összegyűjtötte Jánosi Ferencz. 2 kötet. Ára 2 frt 80 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

(80)

(2-3)

Haszonbéri hirdetés.

A gróf Kemény Sámuel hagyaték tömegéhez tartozó Gerendi uradalom 1867 Szentgyörgy naptól kezdve haszon-bérbe kiadó. Értekezhetni ügyvéd Groisz Nándornál Kolozsvárt.

(88)

(2-4)

Gazdasági és kertivetemény magvak.

Lóhere, valódi franczia
" magyar Luczerna
" Stajer vörös
Sárga óriási here,
Burgundi répa,
Tarló répa,
Tavasziprepen,
Bükköny,
Mindennemű kerti-vetemény magvak és nehány 100 féle legújabb Virágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron
Szentjánosi Ferencznél
Kolozsvár középútca.
Arjegyzék, kívánatra bérmentve küldetik.

(74)

(3-3)

Hirdetés.

A nagy méltóságu kir. udvari kor-látnokságnak folyó évi január hó 9-én kelt 5430. 1866. számú magas hatá-rozata által Kolozsvárt rendszeresített ügyvédi székhelyet nyervén, az ügy-vedi szakmához tartozó minden peres és peren kívüli ügyek folytatása mellett urbéri és tized kárpótlásokat, ugy ezeknek méltá-nyos beváltását, vagy megvevését ki-eszközölni a t. cz. közönség becses bi-zalmába magam ajánlom.

Kolozsvárt, 1867 febr. hava 14-én.

Kovácsnai Kovács Sándor, ügyvéd.

(89)

2/3

(1-4)

Tisztelt orvos ur!

Kedves kötelességemnek tartom, fog-orvos dr. J. G. POPP urnak, kinek Anatherin-Szájvizét

foghúsom gyakori vérzése, a fogak inogása, gyakori rheumaticus fog-fájdalmak, és végre még a dohány-szag eltávolítására használtam, meg-érdemlett dícséretet nyilvánítni, és ezen fogorvos urnak egy nem csak fájdalom-hanem undorító betegségből felgyógyulá-somért a legbensőbb köszönetemet tolmá-csolni.

Bécs. Liberet Helfer m. p.

Bütorozóvet-gyárak, Gumpendorf Nr. 535.

Egy palack ára 1 frt 40 kr.

Csomagolás 20 kr.

Erdélyországra nézve főraktár: WOLFF J. gyógyszer. továbbá: kapható Dr. Hintz György és Engel J. gyógyszer. uraknál Kolozsvárt, és az ország minden gyógy-tárában.